EMANOWAĆ i EPATOWAĆ

Te dwa czasowniki brzmią podobnie i mają zbliżone znaczenie, używa się ich jednak w zupełnie różnych kontekstach. EMANOWAĆ pochodzi od łacińskiego emano ‘wyciekam’, a trafiło do polszczyzny przez niemieckie emaniren lub francuskie émaner. EMANOWAĆ to ‘wydzielać coś z siebie’, a więc uzewnętrzniać coś lub oddziaływać jakoś na otoczenie. COŚ może EMANOWAĆ COŚ – w znaczeniu dosłownym i zwykle jest to światło lub ciepło (np. Ogień emanuje ciepło) albo CZYMŚ – w przenośni i zwykle dotyczy to stanów psychicznych (np. Twarz świętej emanuje spokojem). O cechach, stanach lub uczuciach mówi się również, że EMANUJĄ z czegoś albo z kogoś (np. Wdzięk, kobiecość, wewnętrzne piękno emanowały z każdego jej gestu, każdego uśmiechu; Emanowała z niego powaga złączona z pewnością siebie). KTOŚ może EMANOWAĆ tylko CZYMŚ (np. Niejako na przekór srogim rysom emanowała dobrocią i życzliwością). Słowo EMANOWAĆ pasuje do kontekstów pozytywnych – do przedstawiania takich uczuć, cech czy stanów, które uważane są za dobre, właściwe, wzniosłe lub godne. EPATOWAĆ – z francuskiego épater – to ‘zadziwiać, zdumiewać’ albo ‘usiłować kogoś zadziwić’. Drugie znaczenie od razu ukazuje kontekst, w jakim może pojawić się słowo EPATOWAĆ: może ono odnosić się do negatywnie ocenianej próby wywołania wrażenia na odbiorcach. EPATOWAĆ zawsze łączy się z podmiotem osobowym: KTOŚ EPATUJE KOGOŚ (czymś), np. Autorka epatuje czytelnika wulgaryzmami i scenami brutalnej przemocy; Epatowała słuchaczy cudowną grą na skrzypcach; Starał się na siłę odjąć sobie lat, epatując otoczenie młodzieńczą brawurą.